

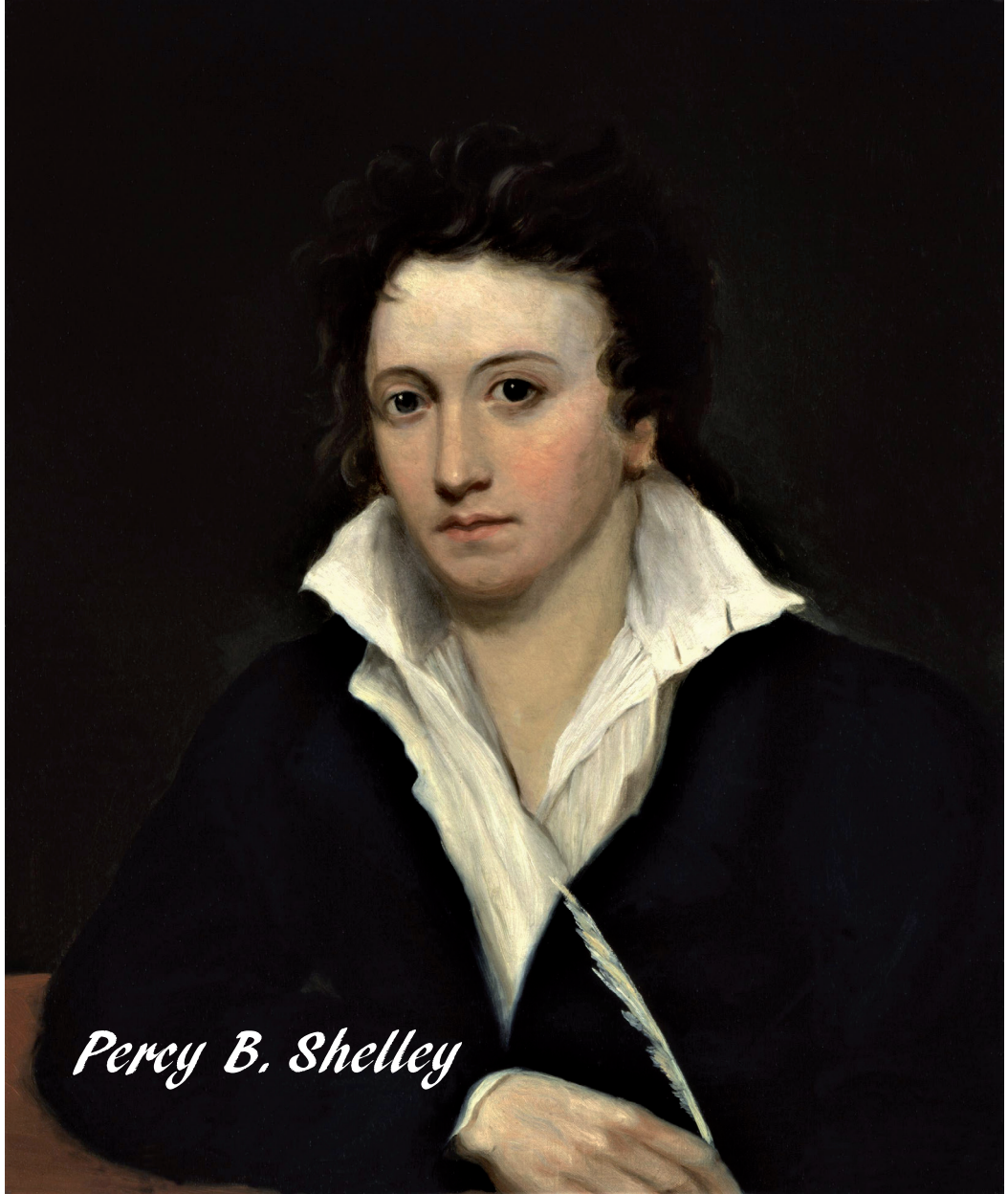
JOHANNES JØRGENSEN SELSKABET

NYHEDSBREV

December 2019

17. Årgang

Nr. 4

Percy B. Shelley

NYHEDSBREV

Medlemsblad for

Johannes Jørgensen selskabet

Ansvh. red. Stig Holsting

Johannes Jørgensen Selskabet

er et litterært forum til studium af digterens liv og forfatterskab.

Selskabet arbejder nært sammen med Johannes Jørgensens Hus i Svendborg og andre litterære selskaber.

www.johannesjoergensenselskabet.dk

johs.jorgensenselskabet@gmail.com

Medlemskab koster 175 kr. om året.

Bankkonto nr.: 1551 0010132908

Selskabets bestyrelse:

Stig Holsting, formand

Lykkesholms Allé 9 A,1.tv

1902 Frederiksberg C

Tlf. 21290408

stighholsting@gmail.com

Maria Truelsen, næstformand

Egebakken 45 st.tv. 2830 Virum

Tlf. 24602308

mariatruelsen@mail.tele.dk

Ove Klausen, sekretær

Ottosminde 2, 8960 Randers

Tlf. 86404032

oklausen@fiberflex.dk

Henning Fink-Jensen, kasserer

Krogmosevej 28, 2880 Bagsværd

Tlf. 23495938

johs.jorgensenselskabet@gmail.com

Andreas Holsting, Ved Klosteret 6,

2100 København Ø. Tlf. 31219609

andreas.holsting@hotmail.com

Mit Livs Legende

Netop udkommet er Elise Juul og Henrik Wivels længe ventede kommenterede udgave, udgivet af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab i fire bind. Bind I-III omfatter *Mit Livs Legende* 1-7, bind IV indeholder noter, kommentarer og henvisninger. Prisen er 600 kr. Denne vægtige udgivelse vil blive anmeldt i Nyhedsbrevets næste nummer marts 2020.

Året 2019 har været et frugtbart år for Johannes Jørgensen-forskningen. I september udkom Martin Bergsøes stort anlagte gennemgang af Johannes Jørgensens religiøse univers, som det kommer til udtryk gennem hans litteratur. Bogen med titlen *En røst i ørkenen* blev anmeldt i vores septembernummer.

Forsidebilledet: Portræt af Percy Bysshe Shelley (1792-1822). Oliemaleri af Amelia Curran 1819.

Johannes Jørgensen møder Shelley

af Karsten Klejs Engelberg

Den sommer, da Johannes Jørgensen blev student, citerede han nogle få linier af Percy Bysshe Shelley i sin dagbog.¹ I sig selv er det ingen overraskelse. En ung mand med stor interesse for litteratur skulle vel nok kende Shelley? Sagen er bare den, at i 1884 var Shelley bestemt ikke en markant digter på det litterære Danmarks landkort. Få havde hørt om ham, så det krævede et markant fokus at få øje på ham. Byron var en kendt skikkelse fra den engelske romantik. Historierne om hans familieforhold, hans forhold til kvinder og hans eskapader i Sydeuropa havde sikret ham et ry overalt i Europa. De øvrige fire blandt de store engelske romantiske digtere levede et kritisk efterliv et sted mellem Shelley og Byron, og af dem var Shelley nok den mindst kendte.

Det er således ikke ganske forventeligt, at en nyudklækket student i 1880'ernes København skulle have et så detaljeret kendskab til Shelleys digtning, at han kunne citere et af hans mindre digte på originalsproget. Shelley fik samme opmærksomhed fra Georg Brandes i hans forelæsninger om hovedstrømningerne i europæisk litteratur som de øvrige fem store digtere fra perioden. De forelæsninger kunne have været den intenst læsende unge Johannes' første møde med Shelley.

Han læste i hvert fald Brandes' kapitel om Shelley, da han juli 1892 arbejdede med sit eget essay. Det fremgår af hans notesbog, hvor han noterer: "At en stor Mand ikke er større" tænker jeg med Sorg, medens jeg læser Georg Brandes Kapitel om Shelley."² Den store mand er Brandes, men han kan ikke være den eneste forbindelse, Jørgensen havde til Shelley. Det digt, Jørgensen citerede i 1884, bliver ganske vist omtalt af Brandes, men selve citatet må være hentet fra en anden kilde.

Jørgensens morbroder var som bekendt en uhyre vigtig kilde til inspiration for den meget unge, meget læsende svendborgenser. De bøger, der nu findes i huset i Fruestræde, kunne måske klargøre kontakten, men de tilbageblevne af morbroderens bøger omfatter ikke en udgave af Shelleys tekster. Andre engelske skønlitterære forfattere er repræsenterede på originalsproget, f.eks. Tennyson, Byron og Longfellow - alle forfattere, som var langt bedre kendt i Danmark end Shelley. Der findes en to-binds udgave af Shelley i husets bogsamlinger, men den er købt af Jørgensen selv i Italien i hhv. 1916 og 1917. Den er et vidnesbyrd om hans fortsatte interesse for Shelley, men den kan ikke hjælpe til at forklare den første kontakt.

En anden mulig ramme omkring

1 "I could lie down as a tired child and weep away that life of care." Dagb. 15: 11.7.1884

2 Dagb. 81: 23.7.1892.

Jørgensens møde med Shelley kunne selvfølgelig være engelskundervisningen på Nørrebro Latin- og Realskole, men oplysningerne om pensum for latinskoleeleverne³ viser, at udvalget af forfattere ligger ganske langt fra de engelske romantiske digtere, for slet ikke at nævne Shelley.

Eleverne brugte lærebøger af en J. Listov, og de indeholdt tekstuddrag af forfattere som Walter Scott, Frederick Marryat, Oliver Goldsmith, Charles Dickens, Washington Irving og andre nu temmelig ukendte forfattere. Bøgerne indeholdt også udtaleøvelser, gloslister og korte tekster til oversættelse, så teksterne har først og fremmest været anvendt som sprogeksempler.

Set med moderne øjne virker materialet meget lidt velegnet til fremmedsprogundervisning. På Nørrebro Latin- og Realskole havde de øverste klasser 2 egentlige timer i faget, og Jørgensen ydede en brav indsats; han fik ug÷ i faget til studentereksamen, som han i øvrigt bestod med årets bedste resultat på skolen. I Svendborg havde der ikke været undervisning i faget før Johannes gennemgik sin skoleuddannelse. Jørgensens lidt ældre samtidige, Niels Møller, fortalte i et interview med *Gads Danske Magazin* i december 1933 om sin vej til det engelske sprog. Det havde han lært sig selv allerede i skoletiden i Svendborg ved at læse Marryats *Børnene i Nyskoven* "...på den Maade, at jeg, da jeg ikke havde Leksikon, gæt-

tede mig til Ordenes Betydning, altsaa ligesom man læser Sproget, naar man opholder sig i et fremmed Land."⁴ Både Niels Møller og Johannes Jørgensen gik på Svendborg Realskole, og det er jo ikke utænkeligt, at Jørgensen benyttede en tilsvarende metode til at lære sig engelsk, måske i hans tid i tillæg til skoleundervisningen.

Jørgensens formelle oplæring i engelsk kan således ikke være kilden til hans kendskab til Shelley, men han gjorde som bekendt en senere indsats for danske læseseres viden om Shelley gennem en grundig præsentation af hans tankeverden og hans tekster i det essay, som første gang blev offentliggjort i *Tilskueren* i september 1892.⁵ På det tidspunkt arbejdede han hårdt på at etablere sig i den litterære verden i København, samtidig med at han kæmpede for at skaffe sig indtægter. I et brev til Martinus Galschiöt, som snart skulle tiltræde som redaktør af *Tilskueren*, forespurgte Jørgensen den 11. maj 1892, om Galschiöt ville være interesseret i at trykke den tekst om Shelley, som han arbejdede på..."det er jo Hundredaarsdagen for hans Fødsel d. 4. Aug. iaar."⁶ Henvendelse vidner jo dels om Jørgensens fortsatte og ganske intense interesse for Shelley, dels om en formodning om, at *Tilskuerens* læsere ville være glade for at høre om

3 Se *Meddelelser om Nørrebro Latin- og Realskole for Skoleaaret 1884-85* (København, 1885).

4 Holger Jerrild, "Hos Niels Møller," *Gads Danske Magazin*, vol. 27 (1933), 619-628.

5 Johannes Jørgensen, "Percy Bysshe Shelley. (1792-1892)," *Tilskueren*, vol. 9 (1892), 705-719.

6 KB 7 Ny kgl. S 4657 4° Brev til M. Galschiöt SL-V. Brev af 11. maj 1892.

denne ellers tilsyneladende forholdsvis ubemærkede engelske digter.

Jørgensens essay har karakter af en præsentation, en indføring i Shelleys erfarings- og tankeverden. Jørgensen benytter sig i udstrakt grad af lange prosaparafraser af Shelleys tekster. Af dette materiale er det tydeligt, at han har haft adgang til en omfattende udgave af Shelleys værker. Han parafraserer både fra digte og essays og fra et par af Shelleys breve, og i enkelte passager anvender han detaljer, som kun kan stamme fra de noter, som Shelleys enke skrev til hendes egen samlede udgave af mandens digte fra 1839.

Fra Jørgensens notesbøger ved vi, at han også læste John Addington Symonds' *Shelley* fra 1881. Bogen giver ham følelsen af at have bevæget sig fra "Frankrigs Dekadence" til "den engelske Tankes store, sunde rene Klarhed." Symonds' læsninger af Shelley er dog på væsentlige punkter helt forskellig fra Jørgensens, så om nogen direkte påvirkning fra Symonds kan der ikke være tale, men Jørgensen fortsætter i sin notesbog fra 28. juni 1892: "Jeg begejstres paa ny for min tidligst[e] Ungdoms Kærlighed – Metafysikken." Han skimter "en stor ny Filosofi," som betragter alle sjæle som nedstammede fra "én stor Sjæl, som er Gud, og hvis Fuldkommelse al Udvikling er – en ny Religion, som er Orientens gamle tro, og som synes mig paany at kunne give Livet Mening og Menneskene Himlen og Tilværelsen Storhed og Adel."⁷ Men

begejstringen varede ikke ved under arbejdet med essayet. Den 22. juli 1892 er arbejdet gået i stå. "Kan ikke komponere min Shelley-Afhandling." Han føler sig nedtrykt og beklemt. "Det er graat og lummert; Himlen er lukket til som en luftløs Æske. Jeg gripes af en knugende Fornemmelse af denne Verdens Lidenhed – af Angst for at skulle kvæles her paa denne lille Jord, under dette tykke Skylag."⁸

Han gjorde dog essayet færdigt to dage senere, men noterer "Ikke helt tilfreds."⁹ Det færdige essay har da også noget ufuldstændigt over sig. Det er præget af Jørgensens egne konflikter i en periode mellem barndommens Svendborg og den voksnes stridsomme hverdag, mellem de materielle, fysiske livsbetingelser og en storslået, religiøs tilværelsesfortolkning. Defaitistiske passager veksler med glæde ved de Shelleytekster, som for Jørgensen udmaler storslåede visioner.

Essayet har en form, som er ganske typisk for periodens litterære analyser. Det giver en kronologisk fortælling om Shelleys liv, og heri præsenteres hans tekster som kilder til hans personlige udvikling og tankeverden. Som sagt finder Jørgensen her meget materiale, som vækker genklang hos ham selv. Essayets udgangspunkt er en lang parafrase af Shelleys forord til digtet *Alastor eller Ensomhedens Aand*. Han gengiver ganske præcist hele første afsnit af teksten, dog med enkelte

8 Dagb. 81: 22.7.1892.

9 Dagb. 81: 24.7.1892.

7 Dagb. 81: 28.6.1892 passim.

udeladelser, som understreger digtets dennesidige fokus. Jørgensen strammer modsætningsforholdet mellem den fysiske virkelighed og en åndelig verden. I anden halvdel af forordet gør Shelley det klart, at hans ærinde først og fremmest er en udforskning af menneskets sociale forankring og deraf følgende moralske forpligtelser. Hovedpersonen i hans digt går til grunde netop fordi han fortaber sig i metafysiske, abstrakte overvejelser. Jørgensen derimod hæfter sig ved beskrivelsen af hovedpersonen som en indsigtfuld digter, som længe har dyrket abstrakte tanker, men som en dag vågner til bevidstheden om sin egen ensomhed. Shelley lader personen gå til grunde, fordi han ikke magter at bryde ud af sin egen selvoptagetthed, mens Jørgensen ser Alastor som et offer for de særlige evner, som har givet ham usædvanlig indsigt.

Hertil knytter så Jørgensen en fortælling om, at Shelley i *Alastor* beskriver "en Sindstilstand, der for ham var tilbagelagt." (s. 705) Da han skrev digtet i 1815, var hans livssituation en ganske anden end den, som beskrives i digtet. Jørgensen låner mange detaljer fra den kommentar, som Mary Shelley knyttede til digtet i sin udgave af sin mands digte fra 1839, og skaber et harmonisk billede af en tilværelse præget af ro, stabilitet, enkelte nære relationer og tid til fordybelse. De landskaber, som denne tilværelse udfolder sig i, er præget af aftenlys og afsondrethed og minder bemærkelsesværdigt om tilsvarende landskaber i Jørgensens egne tidlige romaner. Det er

landskaber, hvor dunkelt lys og stilstand forbindes med en følelse af tryghed, et fravær af krav og længsler, som Jørgensen drømte om selv at finde.

Men for Shelley som for Jørgensen forhindrede skæbnen dem i at leve et sådant liv, nemlig "den Nemesis, som rammer de ensomme sjæle". (s. 706) Shelley blev drevet af sin egen nervøse higen efter indsigt "ud over det virkelige". (s. 707) Han føler sig som en fremmed blandt mennesker, som udskudt og ugleset. Igen skaber Jørgensen en beskrivelse, som har klare paralleller til hans egne tidlige romaner, hvor hovedpersonen møder en storby befolket af ukendte mennesker, hvis hårde ansigter udstråler vrede og overlegenhed og uvidenhed, mennesker som ikke er forankret i dybe følelsesmæssige, sociale relationer. Den oplevelse og erkendelse bringer Shelley til en beslutning, som Jørgensen beskriver i endnu en parafra- se, denne gang af Shelleys dedikation til digtet *Islams Oprør*. Passagen er Shelleys beskrivelse af det øjeblik, hvor han beslutter at kæmpe på den undertrykkes side mod uret og tyranni.

Et par små overspringninger i parafra- sen er sigende. Shelley bevæ- gedes til tårer, da han hørte skolebørns stemmer som vidnesbyrd om den undertrykkelse, de blev udsat for i så ung en alder. Det er i det øjeblik, han træffer sin beslutning, og han fortæller: "...I then controlled/My tears, my heart grew calm, and I was meek and bold." (ll. 35-36). Den sætning rummer både en beslutsomhed og en følelsesmæssig

kontrast, som kan synes at forstyrre den rene erkendelse. Dernæst beskriver Shelley, hvordan det øjeblikks indsigt inspirerede ham til at søge yderligere viden for at kunne stå stærkt i kampen mod uretten, men Johannes Jørgensen stopper sin parafrase af passagen lige før disse ord: "...till there came upon my mind/A sense of loneliness, a thirst with which I pined." (ll. 44-45). Igen fjerner Jørgensen en lille passage, som forstyrrer den rene følelse af håb og moralsk engagement.

Yderligere foregår denne proces i et landskab, som står i klar kontrast til den dunkle og trygge skovensomhed. Shelleys oplevelse er henlagt til en tidlig morgenstund i maj. Han går gennem det dugvåde græs, da han hører børnenes stemmer fra skolestuen. Tilsvarende landskaber i Jørgensens tidlige romaner rummer ofte en konflikt. De er fulde af håb og nye muligheder, men samtidig lurer de krav og konfrontationer, som de dystre aftenlandskaber beskytter romanernes karakterer imod. Ved at udelade føromtalt detaljer fra Shelleys tekst fjerner Jørgensen den konflikt.

Jørgensen betragter Shelleys spontane indsigt fra *Islams Oprør* som nøglen til forståelse af de centrale karakterer i Shelleys digte. De føler med verdens undertrykte og harmes over tyrannernes grusomhed. I 1892 fortsætter Jørgensen således:

Der er over den Opfattelse af de sociale Forhold, som aabenbarer

sig i disse Digtninge, en stærk Mindelse om de gamle hebraiske Profeters Samfundsbetragtning. Hos dem som hos Shelley finder man den samme Mangel paa Afskygninger i Opfattelsen, den samme skematiske Brug af absolutte Betegnelser. Ordene "rig", "mægtig", "ond" forvandles efterhaanden til Synonymer – ligesaa paa den anden Side, Ordene "fattig", "ringe", "god". Saaledes hos Profeterne saaledes ofte hos Shelley. (s. 709)

Da Jørgensen genudgav essayet i samlingen *Essays* i 1906, fjernede han dette afsnit. Det kunne der være flere grunde til. Helt grundlæggende er passagen ikke godt integreret i fremstillingen, men det er også værd at bemærke, at den indeholder endnu en konfrontation, som Jørgensen undgår ved at slette ordene. Endelig indeholder passagen kimen til en konkret social forankring af Shelleys engagement. Den kunne Jørgensen have udviklet, men ved ændringen forsvinder den mulighed. I stedet slutter denne sektion af essayet alene med hans tanke om, at "der hos Shelley af Menneskeangsten og Menneskehadet udvikler sig en Drøm om en kommende Guldalder..." (s. 709) Den potentielle udfordring, som kunne ligge i at omsætte drømmen til social virkelighed, opgiver Jørgensen således endeligt i 1906.

I stedet følger han Shelley på en rejse gennem naturoplevelser, som alle rummer et løfte om at komme nærmere en forståelse af menneske-

Romantisk fremstilling af Shelley under arbejdet med *Prometheus Unbound*.
Maleri af Joseph Severn 1845.

vets inderste væsen. Igen er det især aften- og natstemningerne, som Jørgensen fæstner sig ved, og igen er Marys kommentarer en kilde til meget præcise detaljer i de scener, som Jørgensen skaber for at vise Shelleys ensomme natoplevelser, men det er ikke blot stemninger og skønhed, som optager Shelley. Det er en "Naturfølelse, som bag det, Øjet ser, og Øret hører, aner en højere Verden, og gennem den Tilværelse, Sanserne erkender, fornemmer Suset af en evig Aands Vingeslag....[Den] bliver Grundlaget for Shelleys Anskuelse af Livet og Verden, bliver hans Tro, hans Religion." (s. 711) Denne opfattelse underbygger Jørgensen med en parafrase af de første 36 linier af "Hymn to Intellectual Beauty". I dette afsnit af essayet ser Jørgensen stort på kronologien. Han bevæger sig fra *Islams Oprør* (1817) over *Julian and Maddalo* (1818) til *Alastor* (1815) og endelig fra "Hymn to Intellectual Beauty" (1816) til *Den løste Prometheus*

(1818-1819). Især det sidste hop i tid understreger, at Jørgensen ønskede at beskrive en konstant tankeverden, et verdensbillede hvori det frigjorte menneske kan genvinde det tabte tusindårige. Han slutter sektion III af sit essay med en begejstret beskrivelse af, hvad *Den Løste Prometheus*, som Jørgensen betragter som Shelleys hovedværk, synes at præsentere. Det er en vision om den tilstand, hvor "Tiden er omme, og Evigheden hersker." (s. 713) Det er en

tilstand, som ifølge Jørgensen indtræffer, når tyrannen er styrtet. Interessant nok vælger Jørgensen at forbigå to centrale elementer i digtet, nemlig det øjeblik, da Prometheus formår at tilgive sin undertrykker, og den skabning, som tyrannens fald kalder frem.

Tyrannen Jupiters magt brydes i det øjeblik, Prometheus lægger sit had mod tyrannen til side. Hans lænker sprænges, da han tilgiver Jupiter og på den måde frigør sig selv fra hadets trældom. Frigørelsen er således et resultat af en viljesakt, og denne aktive mulighed for mennesket fremhæves af Demogorgon, en skabning som til sidst understreger, at menneskets frihed er i dets egne hænder. Ved ikke at inddrage disse i sin læsning, skaber Jørgensen et indtryk af en vision, som mennesket alene kan drømme om og håbe på, hvorimod Shelley lægger visionens virkeliggørelse i hænderne på mennesket selv.

At Jørgensen selv er opmærksom på denne vægtning, fremgår af essayets

længste sektion, sektion IV. Her placerer Jørgensen Shelley i en tradition af filosofisk idealisme og skepticisme, traditioner som tillægger den fysiske, dennesidige verden ringe betydning. Den egentlige virkelighed eksisterer i en evighed uden for levende menneskers rækkevidde. Jørgensen underbygger denne placering med en række parafraser fra et af Shelleys essays "On Life" og flere af hans digte. Men ifølge Jørgensen var Shelleys store skuffelse et produkt af hans manglende forståelse af konsekvensen af denne tænkemåde. Jørgensen konkluderer:

[Shelley] havde ikke altid forstaaet, at Idealet kun lever hinsides Rum og Tid, fjærnt borte i det usanselige. Han havde paa Jorden søgt det guddommelige og i Mennesker af Kød og Blod haabet at finde, hvad der kun var til som legemløs og evig Aand. (s. 714)

Det bringer Jørgensen tilbage til sit udgangspunkt: hovedpersonen i *Alastor*, som således ses som en foregribelse af Shelleys skuffelse. Alastor dør nedbrudt, skuffet, desillusioneret, ganske som Shelley selv gjorde i en meget ung alder. Resten af essayet er en opregning af de skuffelser, også på de tætte menneskelige relationers område, som endnu ventede ham, inden han vendte verden ryggen. "Hans Haab er gangne forud; de har forladt alle Ting herred; hvorfor skulde ikke han nu drage af Sted?" (s.719). Det er næsten, som om Jørgensen antyder, at det skibsfor-

lis, hvori Shelley mistede livet i 1822, var andet og mere end et tragisk uheld.

På mange måder ender Jørgensen med at lægge sin læsning af Shelley til den gængse opfattelse af ham som en følsom, indsigtfuld og misforstået digter. Det på trods af, at hans læsninger af Shelley havde potentiale til at bryde den viktorianske kritiske arv. Jørgensens egne konflikter gav ham interessen for Shelley, men forhindrede ham også i at skabe det afgørende brud med den kritiske tradition. Hans essay skabte ikke en ny dansk opfattelse af og interesse for Shelleys digtning, i hvert fald ikke en, der har sat sig spor i de overleverede skriftlige kilder, men for Jørgensen selv blev Shelley et referencepunkt i de fleste af de essays, han skrev i årene omkring *Taarnet*, og Shelley vedblev at være en aktiv del af Jørgensens litterære bevidsthed på en måde som hos ingen anden dansk kritiker og digter.

Karsten Klejs Engelberg Lektor emeritus, DPhil, har bl.a. skrevet *The Making of the Shelley Myth* (Mansell Publishing Limited: London and Meckler Corporation: Westport, CT, 1988) og "Shelley in the Nordic Countries" i *The Reception of P.B.Shelley in Europe*, red. Susanne Schmid and Michael Rossington (Continuum: London and New York, 2008), 156-168.

Jeg skylder stor tak til Bo Alkjær og Stig Holsting, som har øst gavmildt af deres omfattende viden om Johannes Jørgensen og hans virke.

Skolekammerater

af Bo Alkjær

Johannes Jørgensen fortæller i *Det tabte Land* (1912) om et besøg hos grænselandspolitikeren Peter Grau: "Vi er kammerater igen, som vi var paa Skolebænken i Bagergade, hvor Grau, Viggo Jørgensen og jeg gerne kappedes om duksepladsen."

Udover nogle få erindringsglimt har Johannes Jørgensen ikke meddelt meget mere om skolegangen i Svendborg Realskole end følgende korte konstatering: "Den latinskriverende Mystagog tager nu sin Præliminæreksamen, tager den endda godt." (MLL 1,48). Det er sommeren 1882.

En lille notesbog med optegnelser fra april til august 1882, som blev fundet i Fruestræde for nylig, kan bidrage med en morsom kommentar til fotografiet af de festklædte drenge fra afgangsklassen.

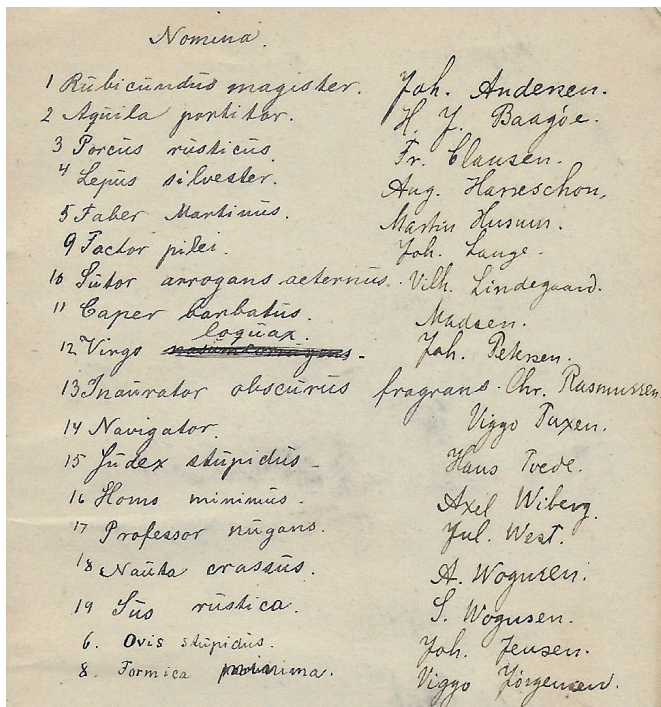

Den 15-årige latinkyndige Johannes har moret sig med at lege med sine sproglige færdigheder. De latinske navne, *Nomina*, er enten gængse øgenavne med oversættelse af *dumme, fede,*

bonde, får (3, 6, 18, 19) eller originale dannelser som den simple konstruktion: hare+skov- (4), eller den skæggede gedebuk (11), som først giver mening som øgenavn, når man ser billeder af faderen Kaptajn Madsen med skipperskæg

Flere har fædrenes erhverv som navn: Færgemand, *Portitor* (2). Smed, *Faber* (5). Hattemager, *Factor pilei* (9). Bestyrer på Navigations-skolen, *Navigator* (14). Dommer, *Judex* (15). Skomager, *Sutor* (10). Forgylder, *Inaurator* (13). De tre sidste med nedsættende karakteristik som henholdsvis dum, blæret og stinkende. Endvidere det kloge vrøv-

lehovede, skovridersøn (17), den snakkesalige jomfru, lægesøn (12) lille mand, lægesøn (16), røde mester, uidentificeret (1). Endelig lille myre, duksekonkurrenten Viggo (8), søn af en fremtrædende Svendborgenser, kgl. translator, institutbestyrer, forfatter H. Jørgensen. Peter Grau er ikke på listen, han tog sin eksamen i 1881.

Hjemmelavet hæfte med optegnelser, gloselister, opgaver og navnelisten fra 1882.

I kraft af sin omfattende viden og belæsthed kunne Johannes sagtens hævde sig mellem borgerskabets sønner, men hans navngivning af kammeraterne røber nok flere anti- end sympatier. Det vidner om hans velkendte sociale usikkerhed.

Svendborg Realskole, dimittender 1882.
 Svendborg Byhistorisk Arkiv. B4668.
 Arkivet oplyser, at fotografiet ikke kommer fra Johannes Jørgensens efterladenskaber. Nedenfor afskrift af de håndskrevne navne på billedet med tilføjelser fra navnelisten.

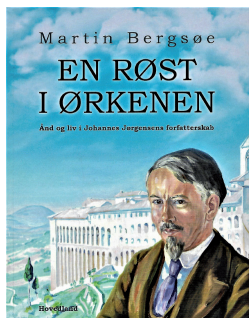
- Johannes Jensen Søn af Pastor J. Øster Skjerninge = *Ovis stupidus* "Dumme får" (6)
- Harreschou Søn af Rentier H:Sc: = *Lepus silvester* "Skovhare" (4)
- Viggo Jørgensen Søn af Translatør J: = *Formica minima* "Minimyre" (8)
- Anders Vognsen = *Nauta crassus* "Fede sømand" (18)
- Poul Wiggers Søn af Købm W:
- Sofus Vognsen Søn af Proprietær Vognsen = *Sus rustica* "Bondesvin" (19)
- Frederik Clausen Søn af Lærer Clausen Sørup = *Porcus rusticus* "Bondegris" (3)
- Lindegaard Søn af Skom: Lindegaard
 = *Sutor arrogans aeternus* "Evlige indbildske skomager" (10)
- Chr: Rasmussen Fruestræde
 = *Inaurator obscurus fragrans* "Mærkelig lugtende forgylder" (13)
- Madsen Søn af Kapt Madsen = *Caper barbatus* "Gedebukkeskæg" (11)
- Johns: Jørgensen Fruestræde
- Julius West Søn af Skovrider West = *Professor nugans* "Vrøvleprofessor" (17)

Ved generalforsamlingen den 9. november blev Stig Holsting genvalgt som formand for en periode på 1 år og Andreas Holsting og Ove Klausen genvalgt til bestyrelsen for en periode på 2 år. Bestyrelsen har konstitueret sig, hvor Ove Klausen fortsætter som sekretær og Andreas Holsting som bestyrelsesmedlem med særligt ansvar for selskabets hjemmeside.

Man vedtog at bevare kontingentet på 175 kr. om året – dette takket være de frivillige bidrag, som flere medlemmer har doneret selskabet.

Man har længe kunnet finde et register over Nyhedsbrevet på selskabets hjemmeside. Nu er dette blevet opdateret, og tillige er der lavet en papirudgave deraf. Hvis man er interesseret i at få dette, kan det bestilles hos formanden for medlemsbetalt 15 kr. + porto, som kan indbetales på selskabets konto mærket Register.

Med dette nummer af NYHEDSBREVET udsender vi indbetalingskort til evt. benyttelse til fornyelse af medlemskabet af Johannes Jørgensen Selskabet for 2020. Husk at anføre afsendernavn og evt. ny adresse.

Martin Bergsøe En røst i ørkenen

Ånd og liv i Johannes Jørgensens
forfatterskab

335 sider. Illustreret

Forlaget Hovedland. Kr. 299,95

Johannes Jørgensen Selskabets bestyrelse ønsker med dette nummer af Nyhedsbrevet medlemmerne og deres familier en glædelig Jul og et godt nytår og takker for trofast støtte i det forgangne år.